

6. – С. 2–11.

9. Сковорода Г. С. Пізнай в собі людину / Пер. М. Кашуба; пер. поезії В. Войтович. – Львів: Світ, 1995. – 528 с.

REFERENCES:

1. Afanasyev Y. N. Can education be non-humanitarian? // Humanities. - 2001. - No. 2. - P. 34-37.
2. Blazheyovsky D. Brest Reserve and Ukrainian historical destiny and disadvantage. T. 1. The average cost of the medal. - Lviv: Kamenyar, 1995. - 646 p.
3. Vasyanovich H.P. Humanitarian education in the process of preparing the technical elite of Ukraine / H.P. Vasyanovich. Selected works in the 7th t. - T.6. Collection of scientific works. - Lviv: Norm, 2015. - 320 p. - P. 224-232.
4. Zyazyun I.A. Structural components of individual freedom in the conditions of the dynamics of its education and education // Theoretical and methodological principles of pedagogical education development: pedagogical skills, creativity, technologies: Zb. sciences works / For co. Ed. N.G.Nichkalo. - Kharkiv: NTU-CPI, 2007. - P. 14-24.
5. Ignatenko M. Ya. Look for beauty in mathematics! (On the issue of humanization of mathematical education) // Humanities. - 2001. - No. 2. - P. 45.
6. Kremen V.G. Educational activity and intellect: problems of the formation of the national intelligentsia // Theory and practice of social systems management: philosophy, psychology, pedagogy, sociology. - 2008. - No. 2. - P. 3-11.
7. Orlov V.F. Professional formation of teachers of artistic disciplines: Monograph / For colleagues. Ed. I.A. Zyazyun. - K.: Scientific thought. 2003. - 262 pp.
8. About conceptual foundations of humanitarian education in Ukraine (high school) // Informational collection of MES, 1996. - No. 6. - P. 2-11.
9. Skovoroda G.S. Know the person / Per. M. Kashuba; per. poetry V. Voitovich. - Lviv: World, 1995. - 528 pp.

UDC: 614.253.4-056.87:004:378.147

THE ROLE OF MODERN INFORMATION-COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN IMPROVING QUALITY OF CLINICAL DISCIPLINE TEACHING

РОЛЬ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Kvasnytskaya O.B.

Ph.D., associate professor of the Department of Internal Medicine and Infectious Diseases Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukowina State Medical University», Chernivtsi

Kashul M.O.

teacher of college Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukowina State Medical University», Chernivtsi

Квасницька О.Б.

к.мед.н, доцент кафедри внутрішньої медицини та інфекційних хвороб Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Кашул М.О.

викладач коледжу Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет», м. Чернівці

Abstract. The issue of introduction of modern information-communication technologies into medical education is considered in order to improve the quality of teaching clinical disciplines on the example of electronic training courses.

Keywords: information-communication technologies, e-learning courses, quality of education, clinical disciplines

Резюме: Розглянуто питання впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у медичну освіту з метою підвищення якості викладання клінічних дисциплін на прикладі електронних навчальних курсів

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, електронні навчальні курси, якість освіти, клінічні дисципліни

Стратегічним завданням вищої освіти України відповідно до прийнятого Закону України «Про вищу освіту» є впровадження сучасних інноваційних технологій навчання за європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС), мобільність студентів та викладачів, взаємовизнання дипломів про вищу освіту, впровадження нових освітніх програм та ін. Сучасні технології керування якістю додипломного і післядипломного навчання майбутніх медиків мають відповідати наступним рівням професійної медичної освіти: рівень теоретичних знань, рівень практичних навичок, рівень професійних вмінь, творчий рівень. Перехід системи освіти на якісно новий рівень без її інформатизації просто неможливий [3,4]. Є різні визначення поняття інформатизації освіти, в цілому це можна визначити як створення і використання інформаційних технологій для підвищення ефективності усіх видів педагогічної діяльності, що здійснюються в системі освіти [1]. Використовуючи і впроваджуючи інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у навчання, можна досягти значного підвищення якості освіти, що спонукає до розвитку індивідуальних творчих здібностей майбутнього медичного працівника. На сучасному етапі ІКТ можна визначити як процес підготовки і передачі інформації людині, що навчається, за допомогою використання комп'ютера та сучасних засобів комунікації: телебачення,

мобільні телефони, Інтернет тощо [5,6].

У сучасному навчальному процесі ІКТ мають наступне методичне призначення [5,6]:

- навчальне (подання інформації про знання, уміння, навички навчальної або практичної діяльності, необхідний рівень їх засвоєння);
- інформаційно-пошукове та довідникове (забезпечення можливості самостійної аналітичної роботи, систематизації інформації, доступу до широкого спектру різноманітних відомостей);
- демонстраційне (візуалізація об'єктів, явищ та процесів, що вивчаються за допомогою мультимедійних програм);
- моделююче (моделювання об'єктів, явищ, процесів з метою їх дослідження та вивчення);
- тренажерне (відпрацювання на створених тренажерах умінь та практичних навичок)
- допоміжне (створення діагностичних, аналітичних, контролюючих та інших програм та систем, що дозволяють оптимізувати роботу фахівця).
- навчально-ігрове (застосування комп'ютерних ігор, тестів, кросвордів, вікторин тощо);

- контролююче та самоконтролююче (тестування та оцінка рівня засвоєння отриманих знань, формування рейтингу).

ІКТ здійснюють активний вплив на процес навчання і виховання студентів, оскільки змінюють схему передавання знань і методи навчання. Разом з тим, упровадження ІКТ у систему освіти не тільки впливає на освітні технології, а й уводить до процесу освіти нові. Вони пов'язані із застосуванням комп'ютерів і телекомунікацій, спеціального устаткування, програмних та апаратних засобів, систем обробки інформації. ІКТ пов'язані також зі створенням нових засобів навчання і збереження знань, до яких належать електронні підручники і мультимедіа; електронні бібліотеки й архіви, глобальні та локальні освітні мережі; інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи [6].

Завдяки введенню ІКТ розширились можливості дистанційного навчання.

Для практичної реалізації дистанційного навчання здебільшого використовують спеціалізовані інформаційні системи, які називають системами управління навчанням (learning management system, LMS) або інколи – програмно-педагогічними системами. Як правило, такі інформаційні системи складаються з наборів модулів, що забезпечують повноцінне дистанційне навчання [2,4,5].

Метою роботи було висвітлити позитивні сторони використання дистанційної інтернет-технології на базі системи управління навчанням «MOODLE» для підвищення якості викладання клінічних дисциплін.

У Вишому державному навчальному закладі України «Буковинський державний медичний університет» на сайтах кафедр вже тривалий час для підвищення якості освіти використовують електронні навчальні курси (ЕНК), які розташовані на сервері дистанційного навчання університету в середовищі «MOODLE». Необхідно відмітити, що медична освіта має свої певні особливості, які пов'язані з відносинами викладач-студент, медичний працівник-пацієнт. Але навіть в таких випадках дистанційна освіта демонструє свою гнучкість. За звичай, оволодіння майбутнім лікарем або медсестрою практичних навичок потребує традиційного безпосереднього контакту з викладачем, але вся теоретична підготовка (алгоритми) та вправи по прийняттю рішень можуть проходити і в дистанційній формі. Важливим є також можливість візуалізації більшої частини матеріалу, що підвищує якість засвоєння знань (навчальні відеофільми, лекції, рентгенограми, відеоконференції). Дистанційна освіта дозволяє скоротити час навчання за рахунок швидкої комунікації викладача та студента, а також за рахунок можливості використання майже всіх форм навчання (в тому числі самостійної роботи в електронній бібліотеці). Студенти медичних вузів у процесі дистанційного навчання отримують також різноманітні технологічні знання, які будуть необхідні в їх майбутній практиці та подальшій післядипломній освіті.

При оформленні ЕНК з кожної дисципліни в загальній частині подається інформація про кафедру та її склад, історичний нарис, сучасна наукова та методична діяльність, контактна інформація. У розділі для студентів подається загальна інформація, яка може включати розклад практичних занять та лекцій; графік відріток пропущених занять та консультацій; довідник з відповідної дисципліни; електронну медичну бібліотеку (ссылки на електронні підручники, наукові статті із дисципліни, що вивчається); глосарій (тлумачний словник основних професійних термінів із дисципліни); форум студентів (відгуки студентів про інформативність ЕНК, їх побажання та пропозиції).

Основна (тематична частина) створюється у відповідності до плану практичних, семінарських занять та тем винесених на самостійне вивчення з певної навчальної дисципліни. Типову структуру тематичного модулю можна представити у наступному вигляді.

I. Матеріали методичного забезпечення до аудиторної самостійної роботи.

1.1. Методична вказівка по підготовці до практичного заняття, яка в класичному варіанті містить актуальність теми, тривалість заняття, навчальні цілі (знати, вміти, опанувати практичні навички); посилання на міждисциплінарні базові знання, які необхідні для засвоєння теми; конспект теми та рекомендовану літературу.

Конспект теми надає студенту теоретичні відомості з теми практичного заняття у повному обсязі, тому він повинен бути логічно структурований, викладений стисло з виділенням окремих структурних підрозділів. У текст можуть бути включені малюнки, таблиці, структурні схеми, або, щоб не завантажувати текст, може на-

даватись посилання на ці структурні елементи. У тексті шрифтом або різними кольорами можуть виділятися основні ключові положення, наводиться перехресні посилання на інформацію з суміжних дисциплін. Окремі терміни виділяються в тексті, при натисканні на які студент отримує чітке його визначення з глосарію, що значно спрощує процес засвоєння матеріалу.

Джерела інформації можуть бути представлені списком основної та додаткової літератури з наведенням адрес електронних джерел; лекційним матеріалом (презентації в Power Point). Електронні лекції дають можливість студенту отримати не тільки зміст даної теоретичної частини курсу, але і підготуватись до наступної лекції, що дає більш високий процент засвоєння матеріалу, так як він буде прослуханий з більшим розумінням.

1.2. Наочні матеріали: мікрофотографії, рентгенограми, відеоролики, аудіо. Одночасне використання з навчальною метою графічного, візуального та аудіоконтенту дозволяє активізувати увагу студентів, суттєво покращує засвоєння теоретичного матеріалу, сприяє відпрацюванню алгоритмів практичних навичок та застосування знань на практиці.

1.3. Матеріали для контролю засвоєння рівня знань студентів, які включають контрольні питання, тестовий контроль з 20-40 тестових завдань (з банку тестових завдань ліцензійного іспиту «Крок») в on-line режимі, типові задачі. Тестування може бути як в навчальному, так і контрольючому режимах, що економить час під час практичного заняття на відпрацювання практичних навичок.

II. Матеріали методичного забезпечення аудиторної самостійної роботи

2.1. Перелік завдань, які студент повинен виконати на практичному занятті: опрацювання історій хвороби тематичних хворих (прикладні навчальні історії хвороб додаються для попереднього ознайомлення); складання алгоритму надання невідкладної допомоги або проведення маніпуляції.

2.2. Режимні накази, клінічні протоколи.

2.3. Набори результатів лабораторних та інструментальних методів дослідження.

2.4. Аудіо- та відеоматеріали (навчальні фільми)

III. Матеріали позааудиторної самостійної роботи студента

3.1. Завдання для індивідуальної науково-дослідницької роботи (пропонуються теми наукового пошуку для студентів, які в подальшому доповідаються на студентських конференціях).

3.2. Джерела літератури (додаткові літературні джерела та електронні ресурси підбираються викладачем для поглибленого наукового пошуку).

У системі дистанційного навчання «MOODLE» викладач може не тільки представляти навчальні матеріали, а також контролювати процес підготовки студентів до практичних занять за такою інформацією: які студенти з групи використовували ЕНК при підготовці до заняття, які навчально-методичні матеріали були використані студентом, наскільки якісно студент опанував теоретичний матеріал (за результатами самоконтролю).

У цілому формування та наповнення ЕНК це є творчий процес, він може містити різноманітні складові, змінюватись в процесі навчання, але остаточно повинен слугувати кінцевій меті - підвищенню ефективності навчального процесу, формуванню у майбутнього спеціаліста бажання до пізнавальної діяльності та здатності до самоосвіти протягом всього життя.

Висновки

Використання інформаційно-комунікативних технологій у формі електронних навчальних курсів для організації самостійної роботи студентів підвищує ефективність засвоєння клінічних дисциплін, оскільки дозволяє студентам скоротити час, необхідний для самостійного опрацювання теми; подає структуровану базисну інформацію, інтегровану з іншими теоретичними і клінічними дисциплінами. Крім того, використання ЕНК в процесі навчання студентів не вимагає від них наявності великої кількості сучасних літературних джерел у друкованому вигляді, а виклад матеріалу дозволяє за своїти основні положення і конкретні питання з певної теми у тому об'ємі, який передбачений навчальною програмою ВНЗ.

Використання інформаційно-комунікативних технологій навчання дає можливість студентам розвивати самостійність, раціонально планувати свою діяльність, вчитися виділяти головне та другорядне, аналізувати факти, здійснювати самоконтроль і оцінювати результативність своєї роботи, що забезпечує досягнення поставленої мети. Одночасно це вимагає високої свідомості, мотивації до навчання та самоорганізації.